ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ

ଡବ୍ଲ୍ୟୁପି(ସି) ସଂଖ୍ୟା 11475/2023

ଜେଡ଼ିଏଲ୍ ଲାଇମ୍ ଷ୍ଟୋନ୍ ଏବଂ ଡୋଲୋମାଇଟ୍ ମାଇନ୍ସ, ଏହାର ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାରୀ ଶ୍ରୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ଜଲାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ .... *ଆବେଦନକାରୀମାନେ*

-ବନାମ -

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ, ଏହାର ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ, ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗ, ଭୁବନେଶ୍ୱରଙ୍କ ଜରିଆରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ .... *ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନେ*

ଏହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଅଧିବକ୍ତାମାନେ:

ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ : ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପୀତାମ୍ବର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଏସ୍.ଏସ୍. ତ୍ରିପାଠୀ, ଅଧିବକ୍ତା

ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ : ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅଶୋକ କୁ. ପରିଜା, ମହାଧିବକ୍ତା
ଶ୍ରୀ ପି.ପି. ମହାନ୍ତି, ଅତିରିକ୍ତ ସରକାରୀ ଅଧିବକ୍ତା

HIGH COURT
सत्यमेव जयते
ORISSA

ପୀଠାସୀନ:
ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ. ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଡି. ଦାଶ

ରାୟ

20.02.2024

ଚକ୍ରଧାରୀ ଶରଣ ସିଂହ, ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ

1. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1960 ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ୱର୍ଗତ ରାମ ଅବତାର ଜଲାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ସଦର ଉପଖଣ୍ଡ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଧାରୁଆରା, ଲାଞ୍ଜିବେର୍ଣ୍ଣା, କୁକୁଡ଼ା, ବିହବନ୍ଧ ଏବଂ ଫଲସାକାନି ଗ୍ରାମର 573.0536 ହେକ୍ଟର ଅଞ୍ଚଳରେ ଚୂନପଥର ଏବଂ ଡୋଲୋମାଇଟ୍ ଧାତୁପଥର ଯାହାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ଅନୁସୂଚୀର ଭାଗ-Iରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି, ଉକ୍ତ ଜମି ଉପରେ ପଟ୍ଟାର 20 ବର୍ଷ

ଅବଧି ପାଇଁ ଅର୍ଥାତ୍ 20.02.1994 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ଖଣି ପଟ୍ଟା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର ବୈଧତା ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ, ରାଜ୍ୟ ଅଧୀନରେ ସକ୍ଷମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମତି ସହିତ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି.(ସି) ସଂଖ୍ୟା 21203/2014ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ବିବିଧ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 18700/2014ରେ ପାରିତ 11.02.2015 ତାରିଖର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1957 (ସଂକ୍ଷେପରେ, "ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମ")ର ଧାରା 8ର ବିବେଚିତ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିଥିଲେ ।

2. ବର୍ତ୍ତମାନର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 2 ସ୍ୱର୍ଗତ ରାମ ଅବତାର ଜଲାନଙ୍କ ପୁଅ ଏବଂ ଏହିପରି ସେ ତାଙ୍କର ଆଇନଗତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି । ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ, 2015 (ଅଧିନିୟମ 10/2015) ଦ୍ୱାରା ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମ, 2015ରେ କେତେକ ସଂଶୋଧନ ଅଣାଯାଇଥିଲା, ଯାହା 12.01.2015 ତାରିଖରୁ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଧାରା 8-A ସାମିଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଏହାର ଉପଧାରା 3ରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ଯେ ଅଧିନିୟମ 10/2015ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ଖଣି ଦଲିଲକୁ 50 ବର୍ଷ ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିବାର ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

3. ସ୍ପଷ୍ଟତଃ, ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-Aର ଉପଧାରା (3) ଅଧୀନରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଲାଗୁ କରି, 30.03.2016 ତାରିଖରେ ନିଷ୍ପାଦିତ ଏକ ଅନୁରୂପକ ଦଲିଲ ଦ୍ୱାରା ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ 21.02.1974 ତାରିଖରେ ହୋଇଥିବା ମୂଳ ଦଲିଲର ବୈଧତା ଅବଧିକୁ 20.02.2024 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି । ଆବେଦନକାରୀ ସଂଖ୍ୟା 2, ଯିଏକି ସ୍ୱର୍ଗତ ରାମ ଅବତାର ଜଲାନଙ୍କ ଆଇନଗତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଟନ୍ତି, ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇ, ମୁଖ୍ୟତଃ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନାମ ମାଗିଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କୁ 21.02.1974 ତାରିଖର ମୂଳ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ ଅନୁଯାୟୀ ଖଣି

କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ଯାହା ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-A(3)କୁ ପଢି ଅତିରିକ୍ତ ଅବଧି (09.01.2012 ତାରିଖଠାରୁ 05.11.2015 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ରାଜ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବାଧା/ବିଘ୍ନ ପାଇଁ ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ, ଯାହା ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରତିରୋଧ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଖଣିଜ (ଆଣବିକ ଏବଂ ହାଇଡ୍ରୋ କାର୍ବନ୍ସ ଶକ୍ତି ଖଣିଜ ବ୍ୟତୀତ) ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 2016 (ସଂକ୍ଷେପରେ, '2016ର ନିୟମାବଳୀ')ର ନିୟମ 12(1)(ff) ସହିତ ପଢାଯାଉଥିବା ପଟ୍ଟା ଚୁକ୍ତିର *ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା* ଖଣ୍ଡ (ଭାଗ-Fର ଖଣ୍ଡ 4), ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ଦାବି କରିବାର ଆଧାର ଅଟେ ।

4. ଆମେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଶ୍ରୀ ଏସ୍.ଏସ୍. ତ୍ରିପାଠୀ, ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାହାଯ୍ୟପ୍ରାପ୍ତ ଶ୍ରୀ ପୀତାମ୍ବର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ- ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଶ୍ରୀ ପି.ପି. ମହାନ୍ତି, ବିଜ୍ଞ ଅତିରିକ୍ତ ସରକାରୀ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାହାଯ୍ୟପ୍ରାପ୍ତ ଶ୍ରୀ ଅଶୋକ କୁମାର ପରିଜା, ରାଜ୍ୟର ବିଜ୍ଞ ମହାଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣିଲୁ ।

5. ଏହି ମାମଲାରେ ଥିବା ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆଦୌ ବିବାଦରେ ନାହିଁ, ଯାହାକୁ ଟିପ୍ପଣୀ କରାଯାଇପାରେ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ପକ୍ଷଙ୍କ ତରଫରୁ ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଏବଂ ଉପସ୍ଥାପିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅଟେ ।

6. ଯେପରି ଉପରେ ଟିପ୍ପଣୀ କରାଯାଇଛି, ଏହି ଖଣି ପଟ୍ଟା 573.0536 ହେକ୍ଟର ଅଞ୍ଚଳରେ ଚୂନପଥର ଏବଂ ଡୋଲୋମାଇଟ୍ ପାଇଁ 21.02.1974 ତାରିଖରୁ ପ୍ରଭାବ ସହିତ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା । ମୂଳ ପଟ୍ଟାଧାରୀ ପଟ୍ଟା କ୍ଷେତ୍ରର ଏକ ଅଂଶ ସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଜମିଟି 39.42 ହେକ୍ଟରକୁ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ପଟ୍ଟା ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ, ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 13 ଅଧୀନରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି କ୍ଷୁଦ୍ର ଖଣିଜ

HIGH COURT ORISSA
सत्यमेव जयते

ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1960 (ସଂକ୍ଷେପରେ, "1960ର ନିୟମାବଳୀ")ର ନିୟମ 24-A ଅନୁଯାୟୀ ପଟ୍ଟାର ପ୍ରଥମ ନବୀକରଣ ପାଇଁ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ନବୀକରଣ ଆବେଦନ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାରାଧୀନ ରହିଥିଲା । ତଥାପି, ପଟ୍ଟାଧାରୀ, 1960 ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 24-Aର ଉପ-ନିୟମ 6 ଅନୁଯାୟୀ 07.11.2009 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିଥିଲେ । ତେଣୁ, ଖଣି ବିଭାଗର ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ରାଉରକେଲାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 07.11.2009 ତାରିଖର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା. 14247 (25) Mines ଦ୍ୱାରା ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ ବୈଧାନିକ ମଞ୍ଜୁରି ଉପଲବ୍ଧ ନଥିବା ଆଧାରରେ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ କହିଥିଲେ । ପଟ୍ଟାଧାରୀ ସମସ୍ତ ବୈଧାନିକ ମଞ୍ଜୁରି ପାଇବା ପରେ ଖଣି ବିଭାଗର ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ରାଉରକେଲାଙ୍କୁ ଅବଗତ କରି କାର୍ଯ୍ୟ ପୁନଃ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି, ଯଥା :- (i) ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ଅନୁମୋଦିତ ବୈଧ ଖଣି ଯୋଜନା/ପରିକଳ୍ପନା, (ii) ଜଙ୍ଗଲ ମଞ୍ଜୁରି, (iii) ଖଣି ପଟ୍ଟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରି, ଏବଂ (iv) ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ମଣ୍ଡଳୀ (ଏସ୍ ପି ସି ବି)ଙ୍କ ସମ୍ମତି ।

7. ଖଣି ବିଭାଗର ଉପ-ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ରାଉରକେଲା 16.01.2013 ତାରିଖରେ ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ପୁନଃ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ ସଚିବଙ୍କୁ ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇ ଖଣି ପଟ୍ଟା କ୍ଷେତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବୈଧାନିକ ମଞ୍ଜୁରି ଅନୁପାଳନ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଯାଇଥିଲା । 16.05.2012 ତାରିଖରେ ଖଣି ପଟ୍ଟା ପୁନଃ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନ ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ ସଚିବଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ହାଜର ହେବାକୁ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ କୁହାଯାଇଥିଲା । 28.12.2012 ତାରିଖରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଆଉ ଏକ ତାରିଖ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା । ଇତି ମଧ୍ୟରେ, ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 25.06.2012 ତାରିଖର ଆଗତ ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରି ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 30 ଅଧୀନରେ କେନ୍ଦ୍ର

ସରକାରଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ସଂଶୋଧନ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 30.05.2012 ତାରିଖରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଖଣି ଦେୟ ନିକାସୀ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର (ଏମ୍ ଡି ସି ସି) ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ସଂଶୋଧନ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 22(53)/2012/RC ଭାବରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା । 07.01.2014 ତାରିଖରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ସଂଶୋଧନ ଆବେଦନକୁ ନିକାଶ କରାଯାଇ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ପଟ୍ଟା ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍, 20.02.1994 ତାରିଖଠାରୁ 20.02.2014 ତାରିଖ (20 ବର୍ଷ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ । ସଂଶୋଧନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ଆଦାୟଯୋଗ୍ୟ ବକେୟା ଆଦାୟ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରନ୍ତି ।

8. ନିବେଦନ ଏବଂ ପ୍ରତିନିବେଦନ ଯାହାକୁ କି ପକ୍ଷମାନେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି, ତାହାର ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ 07.01.2014 ତାରିଖର ଆଦେଶର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତାକୁ ପୁନଃ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ :

> "16. *ଓଡ଼ିଶାର ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟ ଜେନେରାଲଙ୍କ ଅଭିଲେଖ ଆଧାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା 2,10,23,401/- ଟଙ୍କାର ଦାବିର ସଠିକତା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟକିଛି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଏହି ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନର ବିଷୟ ନୁହେଁ । ସଂଶୋଧନବାଦୀ ଯେଉଁ ଦେୟ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଅଟନ୍ତି, ତାହାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହିସାବ ଏବଂ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ ଏବଂ ଯଦି ସଂଶୋଧନବାଦୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଦାବିକୁ ବିରୋଧ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବେ, ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିବେଦନ ଦାଖଲ କରିପାରିବେ । ଯଦି ବକେୟା ଅର୍ଥ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ଆଦାୟଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏମ୍ ଡି ସି ସିର ଅନୁଦାନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କିମ୍ବା ଖାରଜ କରିପାରନ୍ତି, ଯାହା ସଂଶୋଧନବାଦୀଙ୍କୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଆର୍ ଏମ୍ ଏଲ୍*

ପାଇବାର ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ତେବେ, ଖଣିଜ ରିହାତି (ସଂଶୋଧନ) ନିୟମ, 2012 ଦ୍ୱାରା ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିବା ଏମ୍ ସି ନିୟମାବଳୀର ନୂତନ ନିୟମ 2 (iia)ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇପାରିବେ ଯାହା "ବେଆଇନ ଖନନ" କୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ।

17. ସଂଶୋଧନବାଦୀ, ଶୁଣାଣି ସମୟରେ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଦାଖଲ କରିଥିବା ତାଙ୍କ ଲିଖିତ ଯୁକ୍ତିରେ ମଧ୍ୟ, ଏହି ପରିମାଣକୁ "ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଆଦାୟଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ" ବୋଲି ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ଚାପ ପକାଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଏହି ପରିମାଣର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟକିଛି ବସ୍ତୁତଃ ଏହି ସମୀକ୍ଷା ଆବେଦନ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ନୁହେଁ, ତେଣୁ ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।

18. ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ 21.02.1994 ତାରିଖରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନର ପଟ୍ଟା ଅବଧି 20.02.2014 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରି ରହିବ । ଏମ୍ ଓ ଇ ଏଫ୍ ର ପରିବେଶଗତ ମଞ୍ଜୁରି ଅଭାବରୁ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଥଗିତ ରଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଯେହେତୁ ସେହି ମଞ୍ଜୁରି ସଂଶୋଧନବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି, ତେଣୁ ପଟ୍ଟା ଅବଧିର ସତ୍ତା ବେଳେ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

19. ଉପରୋକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ପଟ୍ଟା ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍, 20.02.2014 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଇତି ମଧ୍ୟରେ, ସଂଶୋଧନବାଦୀଙ୍କଠାରୁ ଆଇନଗତ ଭାବରେ ଆଦାୟଯୋଗ୍ୟ କୌଣସି ବକେୟା ଆଦାୟ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରନ୍ତି । ଏହି ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଉପରୋକ୍ତ ପୁନଃ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବେଦନକୁ ନିକାଶ କରାଗଲା ।

9. ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅତିରିକ୍ତ ସଚିବ ସ୍ୱାକ୍ଷରରେ ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗ

HIGH COURT ORISSA

ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା 08.10.2014 ତାରିଖ ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

10. ଯେପରି ଏଠାରେ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମରେ 12.01.2015 ତାରିଖଠାରୁ ଧାରା 8-A ଅନ୍ତଃସ୍ଥାପିତ ହେଲା, ଯାହା ନିମ୍ନମତେ ପଢାଯାଉଛି:

*"**8-A. କୋଇଲା, ଲିଗ୍ନାଇଟ୍ ଏବଂ ଆଣବିକ ଖଣିଜଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ଖଣି ପଟ୍ଟା ମଞ୍ଜୁର ଅବଧି ।**--(1) ଏହି ଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ଭାଗ A ଏବଂ ଭାଗ Bରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହେବ ।*

(2) ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ, 2015ର ଆରମ୍ଭ ହେବା ଦିନଠାରୁ, ସମସ୍ତ ଖଣି ପଟ୍ଟାଗୁଡ଼ିକ ପଚାଶ ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯିବ ।

(3) ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ, 2015 ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ଖଣି ପଟ୍ଟାଗୁଡ଼ିକ ପଚାଶ ବର୍ଷ ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯିବ ।

(4) ପଟ୍ଟା ଅବଧିର ଅବସାନ ପରେ, ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ପଟ୍ଟା ନିଲାମ ପାଇଁ ପେଶ କରାଯିବ:

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ଏହି ଧାରାରେ ଥିବା କୌଣସି ବିଷୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନଙ୍କୁ ପଟ୍ଟା ଅବଧି ଅବସାନ ପୂର୍ବରୁ ଖଣି ପଟ୍ଟା ନିଲାମ ପାଇଁ ଆଗୁଆ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବ ନାହିଁ ।

(5) ଉପଧାରା (2), (3) ଏବଂ ଉପଧାରା (4)ରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ, 2015ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ପଟ୍ଟା ଅବଧିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବ, ଯେଉଁଠାରେ ଖଣିଜକୁ ଆବଦ୍ଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ କରାଯାଏ, ଏହା ଧରାଯାଏ ଯେ ଏହା ଗତଥର କରାଯାଇଥିବା

HIGH COURT ORISSA सत्यमेव जयते

ନବୀକରଣ ଅବଧିର ସମାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ, 2030 ତାରିଖରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ନବୀକରଣ ଅବଧିର ସମାପ୍ତି ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, କିମ୍ବା ଏପରି ପଟ୍ଟା ମଞ୍ଜୁର ତାରିଖଠାରୁ ପଚାଶ ବର୍ଷର ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯାହାବି ପରବର୍ତ୍ତୀ ହେଉ, ଏହି ସର୍ତ୍ତର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି ଯେ ପଟ୍ଟାର ସମସ୍ତ ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁପାଳନ କରାଯାଇଛି ।

(6) ଉପଧାରା (2), (3) ଏବଂ ଉପଧାରା (4)ରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ, 2015ର ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ପଟ୍ଟା ଅବଧିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବ, ଯେଉଁଠାରେ ଖଣିଜ ଆବଦ୍ଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କାରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ କରାଯାଏ, ଏବଂ ଏହା ଧାରାଯାଏ ଯେ ଗତଥର କରାଯାଇଥିବା ନବୀକରଣ ଅବଧିର ସମାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ, 2020 ତାରିଖରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ନବୀକରଣ ଅବଧିର ସମାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, କିମ୍ବା ଏପରି ପଟ୍ଟା ମଞ୍ଜୁର ତାରିଖଠାରୁ ପଚାଶ ବର୍ଷର ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯାହାବି ପରେ ହେଉ, ଏହି ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଯେ ପଟ୍ଟାର ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀଗୁଡ଼ିକ ଅନୁପାଳିତ ହୋଇଛି ।

(7) ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ପଟ୍ଟାର କୌଣସି ଧାରକ, ଯେଉଁଠାରେ ଖଣିଜ ଆବଦ୍ଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ପଟ୍ଟା ଅବଧି ଅବସାନ ହେବା ପରେ ଏହିପରି ପଟ୍ଟା ପାଇଁ ଆୟୋଜିତ ନିଲାମ ସମୟରେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବାର ଅଧିକାର ପାଇବେ ।

(7A) କୌଣସି ପଟ୍ଟାଧାରୀ, ଯେଉଁଠାରେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥକୁ ଆବଦ୍ଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ, କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିହିତ ଉପାୟରେ ଖଣି ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଅନ୍ତିମ ଉପଯୋଗ କାରଖାନାର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିବା ପରେ ଏବଂ ଷଷ୍ଠ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦିତ ମୋଟ ଖଣିଜର ପଚାଶ ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣିଜ ବିକ୍ରି କରିପାରିବେ:

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ଶାସକୀୟ ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଲିଖିତ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକ

HIGH COURT ORISSA

ପାଇଁ, ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥର ଉକ୍ତ ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି କରିପାରିବେ ଯାହା କୌଣସି ସରକାରୀ କାରଖାନା କିମ୍ବା ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି କରାଯାଉଥିବ:

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ଶାସକୀୟ ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଲିଖିତ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ଷଷ୍ଠ ଅନୁସୂଚୀରେ ସଂଶୋଧନ କରନ୍ତୁ ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଦରଜଗୁଡ଼ିକୁ ସେହି ତାରିଖଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ଯେପରି ଉକ୍ତ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ।

(୪) ଏହି ଧାରାରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ସରକାରୀ କାରଖାନା କିମ୍ବା ନିଗମଗୁଡ଼ିକରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଖଣି ଚୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ସମେତ ଖଣି ପଟ୍ଟାଗୁଡ଼ିକର ଅବଧିଗୁଡ଼ିକ, ଏହିପରି ହେବ ଯାହା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ:

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି ଖଣି ପଟ୍ଟାଗୁଡ଼ିକର ଅବଧି, ନିଲାମ ଜରିଆରେ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଖଣି ପଟ୍ଟା ବ୍ୟତୀତ, ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅତିରିକ୍ତ ଅର୍ଥରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବ ।

ପୁନଃ ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର, ଶାସକୀୟ ରାଜପତ୍ରରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଲିଖିତ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବାକୁ ଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀରେ ସଂଶୋଧନ କରିପାରିବେ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ଅଧିସୂଚନାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖଠାରୁ ସେଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ଦରଜଗୁଡ଼ିକରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇପାରିବ ।

ବ୍ୟାଖ୍ୟା.--ସନ୍ଦେହଗୁଡ଼ିକ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ, ଏତଦ୍ୱାରା ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଉଛି ଯେ ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ, 2015 (10/2015)ର ଆରମ୍ଭ ପରେ ଯେଉଁ ସବୁ ସରକାରୀ କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକ କିମ୍ବା ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ଖଣି ପଟ୍ଟା ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି, ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ, 2021ର ଆରମ୍ଭ ପରେ ଉତ୍ପାଦିତ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ପାଇଁ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

(9) ଏହି ଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ, ସେଥିରେ ଯାହା କିଛି ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ, 2015 (10/2015)ର ଆରମ୍ଭ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଖଣି ପଟ୍ଟା, ଯାହାର ନବୀକରଣ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଛି, କିମ୍ବା ଯାହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି, କିମ୍ବା ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଛି, ତାହା ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।"

11. ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-Aର ଉପଧାରା (3)ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଅନୁରୂପ, ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ପଟ୍ଟା ଅବଧିକୁ 20.02.2024 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ମୂଳ ପଟ୍ଟା ତାରିଖଠାରୁ 50 ବର୍ଷ ହେବ । ତଦନୁସାରେ, ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 30.03.2016 ତାରିଖରେ ଏକ ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ ନିଷ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିଲା । ଯେହେତୁ ବର୍ତ୍ତମାନର କାର୍ଯ୍ୟଧାରାରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦ ମୁଖ୍ୟତଃ, ଉକ୍ତ ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ ଚାରିପାଖରେ ଘୁରି ବୁଲୁଛି, ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ନିମ୍ନରେ ପୁନଃ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଉଛି:

*"ଯେହେତୁ ପଟ୍ଟାଧାରୀ/ପଟ୍ଟାଧାରୀମାନେ ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1960 (ଏହାପରେ ଉକ୍ତ ନିୟମାବଳୀ ଭାବରେ ସୂଚିତ) ଅନୁଯାୟୀ **21/02/1974** ତାରିଖରେ ଏହି ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଖଣି ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ସଦର ଉପଖଣ୍ଡ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଧାରୁଅରା, ଲାଞ୍ଜିବେର୍ଣ୍ଣା, କୁକୁଡ଼ା, ବିହାବନ୍ଧ ଏବଂ ଫଲସାକାନି ଗ୍ରାମର 573.0536 ହେକ୍ଟର ଅଞ୍ଚଳରେ ଚୂନପଥର ଏବଂ ଡୋଲୋମାଇଟ୍ ଧାତୁପଥରର ଉକ୍ତ ପଟ୍ଟାର **ଅନୁସୂଚୀର ଭାଗ 1ରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି, ଯାହା ମୂଳ ସଂଖ୍ୟା 377 ଏବଂ ପ୍ରତିରୂପ ସଂଖ୍ୟା. 378କୁ ଦେଖି, ବୁକ୍ ସଂଖ୍ୟା I, ଖଣ୍ଡ-10, ପୃଷ୍ଠା 47ରୁ 143ରେ ଜିଲ୍ଲା ଉପନିବନ୍ଧକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ 11.03.1974 ତାରିଖରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଛି; (ଏହା ପରେ ଉକ୍ତ ପଟ୍ଟା ଭାବରେ ସୂଚିତ)***

*ଏବଂ, ଯେତେବେଳେ ଉକ୍ତ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର ଅବଧି **21.02.1974 ତାରିଖଠାରୁ 20.02.1994** ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୈଧ ଥିଲା ।*

ଏବଂ, ଯେତେବେଳେ ଉକ୍ତ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର ଅବଧିର ବୈଧତାର ଅବସାନ ପରେ, ମାନ୍ୟବର ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି.(ସି) ସଂଖ୍ୟା 21203/2014ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ବିବିଧ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 18700/2014ରେ ପାରିତ 11.02.2015 ତାରିଖର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଥମ ଭାଗର ପକ୍ଷଙ୍କ ଅନୁମତି ସହିତ ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ) ଅଧିନିୟମ, 1957 (ଏହା ପରେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମ ଭାବରେ ସୂଚିତ)ର ଧାରା 8ରେ ବିବେଚିତ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଉକ୍ତ ପଟ୍ଟା ଅନୁଯାୟୀ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିଥିଲେ ।

ଏବଂ, ଯେହେତୁ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମକୁ 12.01.2015 ତାରିଖଠାରୁ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମରେ ଧାରା 8Aକୁ ସାମିଲ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ପରିପୂରଣ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ଅତୀତରେ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ପଟ୍ଟାର ବୈଧତା ଅବଧିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି;

ଏବଂ ଯେହେତୁ, ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର 533.633 ହେକ୍ଟରରୁ ଅଧିକ ଜମି ସମର୍ପଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସରକାର ଏହାକୁ 30.10.1989 ତାରିଖଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଓଡିଶା ସରକାର 39.42 ହେକ୍ଟରରୁ ଅଧିକ ଜମି ଉପରେ ପଟ୍ଟାର ବୈଧାନିକ ଅବଧିକୁ ସରକାରଙ୍କ ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶାଙ୍କର 04.01.2016 ତାରିଖରେ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ସଦର ଉପ-ପ୍ରଭାଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଧାରୁଅରା ଗ୍ରାମରେ ପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା. III (LD) SM-13/2010-46/SMକୁ ଦେଖି 20 ଫେବୃଆରୀ, 2024 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି ।"

12. ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିବା ପଟ୍ଟା ଅବଧି ଏବଂ ଏପରି ପଟ୍ଟା ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବାର ତାରିଖ ବିଷୟରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନ ଉଠାଇ, 20.02.2024 ତାରିଖରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସମାପ୍ତ ହେଉଥିବା ଉକ୍ତ ପଟ୍ଟା

ଦଲିଲ ଅଧୀନରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିଥିଲେ । ଏହା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ/ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ମାମଲା ଯେ 30.03.2016 ତାରିଖରେ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର ନିଷ୍ପାଦନ ହେବାର 6 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପରେ, ସେ 21.02.1974 ତାରିଖର ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର ଭାଗ-IXର ଖଣ୍ଡ 4କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, *ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଖଣ୍ଡକୁ* ଆବାହନ କରି, 3 ବର୍ଷ ଏବଂ 10 ମାସ ପାଇଁ ଖଣି ପଟ୍ଟା ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗ, ଓଡିଶା, ଭୁବନେଶ୍ୱରର ପ୍ରମୁଖ ସଚିବଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ 04.07.2022 ତାରିଖରେ ଏକ ପ୍ରତିବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯାହା 2016 ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12(1)(ff) ସହିତ ପଢାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀର ଫର୍ମ-Kର ଭାଗ-IXର ଖଣ୍ଡ 4 ସହିତ ସମାନ ଅଟେ । 21.02.1974 ତାରିଖର ମୂଳ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର ଭାଗ-IXର ଖଣ୍ଡ 4 ନିମ୍ନମତେ ପଢାଯାଇପାରେ:

> "4. ଏହି ପଟ୍ଟାର କୌଣସି ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରିବାରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ବିଫଳତା କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ପଟ୍ଟାଧାରୀ/ପଟ୍ଟାଧାରୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଦାବି କରିବାକୁ ଦେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହି ପଟ୍ଟାର ଭଙ୍ଗ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ, ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉକ୍ତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ବିଫଳତା "ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା" କାରଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ଏବଂ ଯଦି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା ଦ୍ୱାରା ଏହି ପଟ୍ଟାର କୌଣସି ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହୁଏ, ତେବେ ଏହିପରି ବିଳମ୍ବ ଅବଧି ଏହି ପଟ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ଅବଧିରେ ଯୋଡ଼ାଯିବ । ଏହି ଖଣ୍ଡରେ "ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଦୈବୀ ଘଟଣା, ଯୁଦ୍ଧ, ରାଷ୍ଟ୍ରଦ୍ରୋହ, ଦଙ୍ଗା, ନାଗରିକ, ଗଣ୍ଡଗୋଳ, ଧର୍ମଘଟ, ଭୂମିକମ୍ପ, ଜୁଆର ଝଡ଼, ଜୁଆର ତରଙ୍ଗ, ବନ୍ୟା, ବଜ୍ରପାତ, ବିସ୍ଫୋରଣ, ଅଗ୍ନି, ଭୂମିକମ୍ପ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଘଟଣା ଯାହା ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରତିରୋଧ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରିବେନାହିଁ ।"

(ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି)

13. ନିୟମାବଳୀ, 2016ରେ ନିୟମ 12(1)(ff)ରେ ମଧ୍ୟ ସମାନ *ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା* ଖଣ୍ଡ ରହିଛି, ଯାହା ଏହିପରି ପଢାଯାଇପାରେ:

"12. **ଖଣି ପଟ୍ଟାର ନିବନ୍ଧନ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ:- (1)**

XXX XXXX XXXX XXXX

(ff) ଏହି ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିନିୟମର କୌଣସି ନିବନ୍ଧନ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ କରିବାରେ ଏବଂ ଖଣି ଦଲିଲ ଅଧୀନରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ବିଫଳତା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କୌଣସି ଦାବି କରିବାକୁ ଦେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପଟ୍ଟା ଭଙ୍ଗ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ, ଯେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ସରକାର ଏପରି ବିଫଳତାକୁ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ବୋଲି ବିବେଚନା କରନ୍ତି । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଏବଂ ନିବନ୍ଧନ ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ନିୟମ ପୂରଣ କରିବାରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ବିଳମ୍ବ ଘଟିଲେ, କିମ୍ବା କୌଣସି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା କାରଣରୁ ଖଣି ଦଲିଲ ଅଧୀନରେ, ଏପରି ବିଳମ୍ବର ଅବଧିକୁ ଏହି ନିୟମାବଳୀ କିମ୍ବା ଖଣି ଦଲିଲ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧିରେ ଯୋଡ଼ାଯିବ ।

ଏହି ଖଣ୍ଡରେ "ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଦୈବକୃତ ଘଟଣା, ଯୁଦ୍ଧ, ରାଷ୍ଟ୍ରଦ୍ରୋହ, ଦଙ୍ଗା, ନାଗରିକ ଗଣ୍ଡଗୋଳ, ଧର୍ମଘଟ, ଭୂମିକମ୍ପ, ଜୁଆର, ଝଡ଼, ଜୁଆର ତରଙ୍ଗ, ବନ୍ୟା, ବଜ୍ରପାତ, ବିସ୍ଫୋରଣ, ଅଗ୍ନି, ଭୂମିକମ୍ପ ଏବଂ *ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଘଟଣା ଯାହା ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରତିରୋଧ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରିବେନାହିଁ ।*

(ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି)

14. ଏହା ଯଥାଯଥଭାବରେ, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ମାମଲା ଯେ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ନିକାସ ଦାଖଲ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାମାନେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ 09.01.2012 ତାରିଖରୁ 05.11.2015 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡ଼ିକ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲେ । ବୈଧାନିକ ନିକାସୀ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିବା ପରେ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ

କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିଷ୍କ୍ରିୟତା "ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଘଟଣା ଯାହା ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରତିରୋଧ କିମ୍ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ" ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ; ଏବଂ 2016 ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 12(1)(ff) ସହିତ ପଢାଯାଉଥିବା ପଟ୍ଟା ଚୁକ୍ତିନାମାର ଭାଗ-IXର ଖଣ୍ଡ 4 ଅନୁଯାୟୀ *ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା*ର ସଂଜ୍ଞା ମଧ୍ୟରେ ଆସିଥାଏ ।

15. ଏହା ମଧ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ମାମଲା ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ ହେତୁ, ଯେହେତୁ ଆବେଦନକାରୀମାନେ 09.01.2012 ତାରିଖରୁ 05.11.2015 ତାରିଖର ଅବଧି ପାଇଁ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିପାରିନଥିଲେ, ସେହି ଅବଧିକୁ ପଟ୍ଟା ଅବଧିରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ଅବଧିରେ ଯୋଡ଼ିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ।

16. ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା, ଶ୍ରୀ ପୀତାମ୍ବର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଦୃଢତାର ସହିତ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-Aର ସ୍ପଷ୍ଟ ଆଦେଶକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ପଟ୍ଟା ଅବଧି ଯାହା ପାଇଁ ଜଣେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ତାହା ବୈଧାନିକ ଅଟେ, ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଖଣି ପଟ୍ଟା "50 ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା" କରାଯିବା ଉପ-ଧାରା 3ରେ କୌଣସି ଅନିଶ୍ଚିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ନାହିଁ " । ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା, ପ୍ରଥମ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର ତାରିଖଠାରୁ ଅର୍ଥାତ୍, 21.02.1974 ତାରିଖଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି 50 ବର୍ଷର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମୋଟ ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କର ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବାର ଅଧିକାର ଥିଲା । ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ 09.01.2012 ତାରିଖଠାରୁ 05.11.2015 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଦଲିଲକୁ ଅନୁମତି ଦେବାରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଚ୍ୟୁତିଗୁଡ଼ିକ/ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା ଏବଂ, ତେଣୁ, ନିୟମାବଳୀ, 2016ରେ ନିୟମ 12(1)(ff) ସହିତ ପଢାଯାଇଥିବା ପଟ୍ଟାର ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ, ସକ୍ଷମ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ତରଫରୁ ପଟ୍ଟା ଅବଧିକୁ 20.02.2024 ତାରିଖଠାରୁ ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି କରିବାର ଦଲିଲ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିଲା, ଯେପରି ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟର ମୋଟ 50

ବର୍ଷର ଲାଭ ଉଠାଇପାରିବେ । ସେ ତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ଦୃଢ କରିବା ପାଇଁ, ***ବେଗ୍ ରାଜ୍ ସିଂ ବନାମ ୟୁ.ପି. ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*** ମାମଲାରେ, ଯାହା ***(2003) 1 SCC 726***ରେ ନଥିଭୁକ୍ତ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଏବଂ ***ILR (1988) II Delhi 71***ରେ ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ***ଧରମ ବୀର ବନାମ ଭାରତ ସଂଘ*** ମାମଲାରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏକ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି । ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ପଟ୍ଟାର ନବୀକରଣ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିଛନ୍ତି, ବରଂ ଏହା ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-Aର ଉପଧାରା (3)ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା 21.02.1974 ତାରିଖରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମ ପଟ୍ଟା ସହିତ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ପୁନଃ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଏକ ସରଳ ମାମଲା ଅଟେ । ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ରାଜ୍ୟ-ପ୍ରତିପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକ 09.01.2012 ତାରିଖଠାରୁ 05.11.2015 ତାରିଖର ଅବଧି ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ବେଆଇନ ବ୍ୟାଘାତ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ।

ଧରମ ବୀର (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)ଙ୍କ ମାମଲାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଅନୁରୂପ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ, ଏହି ମାମଲା *ଦୈବକୃତ* ମାମଲା ପରି ମନେ ହୋଇନପାରେ, କିନ୍ତୁ ବେଆଇନ ଉପଭୋଗର ବ୍ୟାଘାତ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ଉପରେ ହୋଇଛି ଯାହା ତାଙ୍କ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାହାରେ ଥିଲା । ନିୟମାବଳୀ, 2016ର ନିୟମ 12(1)(ff) ସହିତ ପଢାଯାଇଥିବା ମୂଳ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲରେ ଏହାର ସଂଜ୍ଞା ଅନୁଯାୟୀ *ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣାର* ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଅଟେ । ***ବେଗ୍ ରାଜ୍ ସିଂ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)*** ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରି, ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ସେହି ଏକା ଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି ।

17. ରାଜ୍ୟ-ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ତରଫରୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ବିଜ୍ଞ ମହାଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଅଶୋକ କୁମାର ପରିଜା, *ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ*, ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ***ବେଗ୍ ରାଜ୍ ସିଂ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)*** ମାମଲାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ***ଧରମ ବୀର (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)***ରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବର୍ତ୍ତମାନର

ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ପ୍ରୟୋଗରେ ଆସେନାହିଁ, ପ୍ରଥମତଃ ଏହି କାରଣରୁ ଯେ ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ 12.01.2015 ତାରିଖଠାରୁ ଅଧିନିୟମ 10/2015 ଲାଗୁ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-A ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିଲା, ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର ଅଧିନିୟମ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଖଣି ପଟ୍ଟା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାର ଏକ ଧାରା ଅଛି ଯାହା 50 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ଧରାଯିବ । ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ 21.02.1974 ତାରିଖର ମୂଳ ଚୁକ୍ତିନାମା ଆଧାରରେ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀମାନେ/ପଟ୍ଟାଧାରୀମାନଙ୍କ ଅଧିକାର 50 ବର୍ଷ ପୂରଣ ହେବା ପରେ ଅର୍ଥାତ୍ 20.02.2024 ତାରିଖରେ, ଆଇନର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା ସମାପ୍ତ ହେବ ।

ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-Aର ଉପଧାରା (4)ରେ "ପଟ୍ଟା ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଏହି ଆଇନରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ପଟ୍ଟାର ନିଲାମ" ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି । ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଯଦି ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ତେବେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା-4 ଅନୁଯାୟୀ ବୈଧାନିକ ଆଦେଶକୁ ବିରାମ ଦିଆହେବ । ସେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ***ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି.(ସି) ସଂଖ୍ୟା 21564/2019 (ରମେଶ ପ୍ରସାଦ ସାଓ ବନାମ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ)***ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ 19.11.2019 ତାରିଖର ଏକ ସମନ୍ୱିତ ବିଚାରପୀଠ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଅତ୍ୟଧିକ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ, ***ବେଗ୍ ରାଜ ସିଂହ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)*** ଏବଂ ***ଧରମ ବୀର (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)***, ମାମଲାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଟିପ୍ପଣୀରେ ରଖି ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ 2015ରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବିନା ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ସେହି ମାମଲାରେ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଅବଧି ପାଇଁ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇପାରିବେ ନାହିଁ । ***ରମେଶ ପ୍ରସାଦ ସାଓ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)*** ମାମଲାରେ ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ପଟ୍ଟା ଅବଧି ଅଧିନିୟମ 10/2015 ସହିତ ଅନୁରୂପ ଭାବରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଏବଂ ପଟ୍ଟାଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ 31.03.2020 ତାରିଖ ବାହାରେ ଖଣି ପରିଚାଳନା କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟା ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ମାମଲାରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଖଣ୍ଡପୀଠ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ସେ ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ***(2020) 4 AIR Kant R 660*** : ***2020 SCC Online Kar 414***ରେ ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଯେଉଁଥିରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-Aର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ବିଚାର କରିଛନ୍ତି । ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ବୈଧାନିକ ପୃଷ୍ଠଭୂମିକୁ ଟିପ୍ପଣୀରେ ରଖିବା ପରେ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ଧରିଛନ୍ତି ଯେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା-8(A)ର ଉପ-ଧାରା (4)ରେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ଅଭିଳାଷ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ ଯାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯେ ପଟ୍ଟା ଅବଧିର ଅବସାନ ପରେ, ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମରେ ବିହିତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ପଟ୍ଟା ନିଲାମ ପାଇଁ ରଖାଯିବ । ତେଣୁ, ବର୍ଦ୍ଧିତ ପଟ୍ଟା ଅବଧିର ଅବସାନ ବେଳେ, ପଟ୍ଟାକୁ ନିଲାମ ପାଇଁ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯାହା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସୁସଂଗତ ଅଟେ ଏବଂ ଖଣିଜ ରିହାତିର ନିକାସର ଏକମାତ୍ର ପଦ୍ଧତି ଭାବରେ ନିଲାମକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ ସହିତ ବାହାରିବାର ଆଇନଗତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସହିତ ସୁସଂଗତ ଅଟେ । ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3ର ଖଣ୍ଡ (e) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ଅଧିସୂଚନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ସହିତ, ଖଣିଜ "ଡୋଲୋମାଇଟ୍" କୁ ଏକ ଲଘୁ ଖଣିଜ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି । ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 2016 (ସଂକ୍ଷେପରେ, "ଓ ଏମ୍ ଏମ୍ ସି ନିୟମାବଳୀ, 2016") ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମାବଳୀ, 2016ରେ ନିୟମ 12(1)(ff) ସହିତ ତତୁଲ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । "ଡୋଲୋମାଇଟ୍" କୁ ଲଘୁ ଖଣିଜ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯିବା ପରେ, ନିୟମାବଳୀ, 2016ରେ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ହେବ ନାହିଁ ଯାହା ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 13, ଯାହାର ଧାରା 14ର ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାଷାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗରେ କରାଯାଇଛି । ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ମଧ୍ୟ, ଆବେଦନକାରୀମାନେ ମୂଳ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର *ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା ଖଣ୍ଡ* ମଧ୍ୟରେ ଆସିବାକୁ ଏକ ମାମଲା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିପାରିନାହାନ୍ତି ଯାହା ମୁଖ୍ୟତଃ ପଟ୍ଟାର କୌଣସି ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀଗୁଡ଼ିକ ପୂରଣ କରିବାରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ବିଫଳତା ସହିତ

HIGH COURT OF ORISSA सत्यमेव जयते

ଜଡ଼ିତ ।

ସେ ଘଟଣା ଶୃଙ୍ଖଳା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିବେଦନ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଆବଶ୍ୟକ ବୈଧାନିକ ମଞ୍ଜୁରିଗୁଡ଼ିକ ନଥିଲା, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଖଣି ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ 07.11.2009 ତାରିଖରେ ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ 07.11.2009 ତାରିଖଠାରୁ 06.11.2011 ତାରିଖର ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ନଥିଲା । ତେଣୁ, ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-Aର ଉପ-ଧାରା 4ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ଦ୍ୱାରା, ପଟ୍ଟାର ଅବସାନ ହେଲା । ଏହି ସମୟରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ/ପଟ୍ଟାଧାରୀମାନେ ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1960 (ସଂକ୍ଷେପରେ "ନିୟମାବଳୀ, 1960") ର ନିୟମ 28(2) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ, ନିୟମାବଳୀ, 1960ର ନିୟମ 26(1) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଏକ ସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାର ନବୀକରଣ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ହାଜର ହେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ହାଜର ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଏମ୍ ଡି ସି ସି ଜାରି କରିବା ପାଇଁ 30.05.2012 ତାରିଖରେ ମଧ୍ୟ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଯାହା ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 21(5) ଅଧୀନରେ ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 25.06.2012 ତାରିଖରେ 2,10,23,461/- ଟଙ୍କାର ବକେୟା ଦର୍ଶାଇ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୈଧାନିକ ସୀମା ବାହାରେ ଅତିରିକ୍ତ ଉତ୍ପାଦନ କାରଣରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 30 ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକ ସଂଶୋଧନ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ।

ସଂଶୋଧନ ଆବେଦନ ଶେଷରେ ସଂଶୋଧନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶୁଣାଯାଇଥିଲା ଯାହା 07.01.2014 ତାରିଖର ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ନିକାସ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ପଟ୍ଟା ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଅର୍ଥାତ୍ 20.02.2014 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଦଲିଲକୁ ଅନୁମତି ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ମାମଲାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ, 09.01.2012 ତାରିଖରୁ 07.01.2014

ତାରିଖର ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟାଘାତ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା, ଯାହା କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଆହୁରି, କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-A ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବୈଧାନିକ ଅବଧି ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବିନା ଦ୍ୱିଧାରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ଅନୁରୂପକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ ଅଧୀନରେ ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ଚଳାଇବାର ଅଧିକାର ନିଜର ଦାବି ମାଧ୍ୟମରେ ଦାବି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ପଟ୍ଟାଧାରୀ, 20.02.2024 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ପଟ୍ଟା ଚୁକ୍ତିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିବା ପରେ, ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଘଟଣା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି, ବର୍ତ୍ତମାନ ଦାବି କରିବାକୁ ଫେରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ତାଙ୍କୁ 20.02.2024 ତାରିଖଠାରୁ ଅଧିକ ଅତିରିକ୍ତ ଅବଧିର ଅନୁମତି ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ 20.02.2204 ତାରିଖ ପରଠାରୁ ଅଧିକ ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରିବା ପାଇଁ ଦାବି ଉଠାଇବା ପାଇଁ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ ମୌନସମ୍ମତିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦ୍ୱାରା ସ୍ତମ୍ଭିତ କରାଯାଇଛି, ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-A ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁବନ୍ଧକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ତାଙ୍କର ଦାବି କରିବା ମଧ୍ୟ ଅପୋଷଣୀୟ ଅଟେ ।

18. ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ଶ୍ରୀ ପୀତାମ୍ବର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ସମନ୍ୱୟ ଖଣ୍ଡପୀଠର ***ରମେଶ ପ୍ରସାଦ ସାଓ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)***ଙ୍କ ମାମଲାଟି ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗରେ ଆସେନାହିଁ ଯାହା ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-Aର ଉପ-ଧାରା (6) ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥିବାବେଳେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ମାମଲାଟି ଏହାର ଉପ-ଧାରା (3) ଅଧୀନରେ ରହିଛି । ସେ ପୁନଃ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ବାସ୍ତବରେ, ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 23.08.2012 ତାରିଖରେ (ଅନୁଲଗ୍ନକ-10)ରେ "ଶୂନ୍ୟ ଦେୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର" ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ, ତେଣୁ, ରାଜ୍ୟ-ପ୍ରତିପକ୍ଷମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନରୁ ରୋକିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମନମୁଖୀ ଥିଲା । ସେହିକାରଣରୁ, ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ***ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟା ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)*** ମାମଲାରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠର ନିର୍ଣ୍ଣୟ

ବର୍ତ୍ତମାନର ତଥ୍ୟ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗରେ ଆସେନାହିଁ ।

19. ଆମେ ବିବୃତିରେ ଥିବା ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଯତ୍ନର ସହ ଅନୁଧ୍ୟାନ ଏବଂ ଯାଞ୍ଚ କରିଛୁ ଏବଂ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଆଗତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ନିବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବିଚାର କରିଛୁ ।

20. ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ମୁକାବିଲା କରିବା ପୂର୍ବରୁ, 12.01.2015 ତାରିଖଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ସହିତ ଅଧିନିୟମ 10/2015 ପ୍ରଣୟନ କରୁଥିବା ବୈଧାନିକ ଇତିହାସକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ଲାଭଦାୟକ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମରେ ଧାରା 8-Aକୁ ସାମିଲ କରିବା ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଛି ।

21. "ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ କାରଣଗୁଡ଼ିକର ବିବୃତ୍ତି"କୁ ଅତି ନିକଟରୁ ପଢ଼ିବା ପରେ, ଏହା ସହଜରେ ଅନୁମେୟ ହୁଏ ଯେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଭାବିଲେ ଯେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡ଼ି ଆର୍ ଅଧିନିୟମ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବାବେଳେ ଖଣିଜ ରିହାତିଗୁଡ଼ିକ ନିଲାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ଆହୁରି, ବିଧାନମଣ୍ଡଳଙ୍କର ମତ ଯେ, ଖଣିଜ ରିହାତିଗୁଡ଼ିକର ନିଲାମ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଆବଣ୍ଟନରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ମୂଲ୍ୟର ଏକ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଅଂଶ ମଧ୍ୟ ମିଳିପାରିବ । ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଖଣିଜ ରିହାତି ନବୀକରଣ ସମ୍ପର୍କିତ ଆଇନର କେତେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନୂତନ ରିହାତି ପ୍ରଦାନରେ ମନ୍ଥରତା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ରିହାତି ନବୀକରଣରେ ତ୍ୱରିତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେଉନାହିଁ ।

22. ଏହା ଏହି ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ, *ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ,* 12.01.2015 ତାରିଖରେ ଖଣି ଏବଂ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ (ଉନ୍ନୟନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ସଂଶୋଧନ ଅଧ୍ୟାଦେଶ, 2015 ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ପରେ ଏକ ଅଧିନିୟମ, ଅର୍ଥାତ୍ ଅଧିନିୟମ 10/2015ରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ଖଣିଜ ରିହାତିଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମତି ଦେବା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବିବେଚନାକୁ ହଟାଇବା ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ କାରଣଗୁଡ଼ିକର ବିବୃତି ଯାହା ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ସଂଶୋଧନ ବିଧେୟକ 2015ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ତାହା ଏକ ପ୍ରମୁଖ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅଟେ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ

କାରଣଗୁଡ଼ିକର ବିବୃତି ଅନୁଚ୍ଛେଦ-6ରେ ଉପ-ଖଣ୍ଡ (1)କୁ ନିମ୍ନମତେ ପଢାଯାଇଛି:

"6. ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ସଂଶୋଧନ ବିଧେୟକ, 2015ର ପ୍ରମୁଖ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି:

(i) ବିବେଚନାର ଦୂରୀକରଣ : ଆବଣ୍ଟନ ପାଇଁ ନିଲାମ ଏକମାତ୍ର ପଦ୍ଧତି ହେବ : ଏହି ସଂଶୋଧନ ଖଣିଜ ରିହାତିଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ନିଲାମ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରି ସର୍ବାଧିକ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଆଣିବାକୁ ମନସ୍ଥ କରେ । ଖଣିଜ ପଟ୍ଟାର ଅବଧି ବର୍ତ୍ତମାନର 30 ବର୍ଷରୁ 50 ବର୍ଷକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି । ପଟ୍ଟାଗୁଡ଼ିକର ନବୀକରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ ।

(ii) XXX XXX XXX "

23. ଅଧିନିୟମ 10/2015ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପଛରେ ଥିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ କାରଣଗୁଡ଼ିକର ବିବୃତି ବିଷୟକୁ ସନ୍ଦର୍ଭକୁ ନେଇ, କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ***ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟା ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)* ମାମଲାରେ ଏହା ଧରିଛନ୍ତି ଯେ ଅଧିନିୟମ 10/2015ର ଏକ ମୌଳିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ନିଲାମ ପଦ୍ଧତିକୁ ଖଣି ରିହାତି ପ୍ରଦାନର ଏକମାତ୍ର ମାଧ୍ୟମ କରିବା, କାରଣ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ବର୍ତ୍ତମାନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଖଣିଜ ରିହାତି ନିଲାମ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲା । ଖଣିଜ ସମ୍ପଦର ଆବଣ୍ଟନରେ ବିବେଚନାକୁ ଦୂର କରିବା ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ଆଉ ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ଅଧିନିୟମ 10/2015ର ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ବିଶେଷତ୍ୱ, *ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ,* "ନିଜ ବିବେଚନାକୁ ହଟାଇବା" ଏବଂ ନିଲାମୀର ପ୍ରଚଳନ କରିବା ଖଣିଜ ରିହାତି ଆବଣ୍ଟନ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ପଦ୍ଧତି ଅଟେ । ଏହି ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା, ଖଣି ନିଲାମର ଅବଧି 30 ବର୍ଷରୁ 50 ବର୍ଷକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଥିଲା । ଆମେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିୟମ 10/2015ର ମୌଳିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ନେଇ ***ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟା ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)* ମାମଲାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ସମ୍ମାନର ସହ ସହମତ ଅଛୁ ।

24. ***ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟା ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)* ମାମଲାରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମତ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମ, 1957ର ଧାରା 8-Aର ଉପ-ଧାରା 4 ବଳରେ, ଯେଉଁଠାରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ପଟ୍ଟା ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଧାରା 8-Aର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଖଣି ପଟ୍ଟା ସମ୍ପ୍ରସାରଣକୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଏ, ପଟ୍ଟାକୁ ନିଲାମ ପାଇଁ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ଅଧିନିୟମ 8-Aର ଉପ-ଧାରା 6ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅବଧି ବାହାରେ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ***ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟା ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)* ମାମଲାରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଉକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ଆମେ ସମ୍ମାନଜନକ ଭାବରେ ସହମତ ଅଛୁ ।

25. ***ରମେଶ ପ୍ରସାଦ ସାଓ*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)*ଙ୍କ ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଖଣ୍ଡପୀଠ ସମାନ ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ପାଇଥିଲେ ଯେଉଁଠାରେ ସେହି ମାମଲାର ଆବେଦନକାରୀ ଫର୍ମ-Kର ଖଣ୍ଡ-4, ଖଣିଜ ରିହାତି ନିୟମାବଳୀ, 1960ର ଭାଗ-IX ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଅବଧିକୁ ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଦାବି କରିଥିଲେ, ସମାନ ଆଧାରରେ *ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଘଟଣା ଖଣ୍ଡ* ଭାବରେ 10 ମାସ ଏବଂ 20 ଦିନର ଯଥେଷ୍ଟ ଅବଧି ପାଇଁ ବିଘ୍ନ/ବ୍ୟାଘାତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା, ମୁଖ୍ୟତଃ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କୃତି ବା ଅକୃତି ହେତୁ ଏବଂ ସେହି ମାମଲାରେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ଖଣି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଭିନ୍ନ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ବିଚାରଧୀନତା ଥିଲା । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ, ***ବେଗ୍ ରାଜ୍ ସିଂ*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)* ଏବଂ ***ଧରମ ବୀର*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)* ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ନେବା ପରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 13.1ରେ ସମାପ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯାହା ନିମ୍ନମତେ ପଢାଯାଇଛି:

> "13.1 ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ, 2015କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏବଂ ବିଶେଷ କରି 2013 ପରେ ଅଭିଲେଖରେ କୌଣସି ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ନାହିଁ ଏବଂ ଆମର ବିବେଚିତ ମତରେ, ଆବେଦନକାରୀ 2015 ମସିହାର ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ, 2020 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8A(6)ର ପ୍ରତିକୂଳରେ କରି ପଟ୍ଟା ଅବଧିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବା କିମ୍ବା ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ 45 ମାସ ଏବଂ 9 ଦିନ

ପ୍ରଦାନ କରିବା ଠିକ୍ ହେବ ନାହିଁ । x x x x x x x x x x x x x ।
ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ, 2015ରେ କୌଣସି ଦ୍ୱିଧା
ବିନା, ଉକ୍ତ ପଟ୍ଟାର ଅବଧି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ
ଆବେଦନକାରୀ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଉଠାଇପାରିବେ ନାହିଁ ।"

26. ବିଜ୍ଞ ମହାଧିବକ୍ତା, ଶ୍ରୀ ପରିଜାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଉପସ୍ଥାପନରେ ଆମେ ବାସ୍ତବତା ପାଇଛୁ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲା ***ରମେଶ ପ୍ରସାଦ ସାଓ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)*** ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ସମନ୍ୱିତ ବିଚାରପୀଠଙ୍କ ହୋଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟେ । ***ରମେଶ ପ୍ରସାଦ ସାଓ (ପୂର୍ବୋକ୍ତ)***ଙ୍କ ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯାହା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ଆଗତ ଉପସ୍ଥାପନଗୁଡ଼ିକ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ତାହାଠାରୁ ଭିନ୍ନ ମତ ନେବାର କୌଣସି କାରଣ ଦେଖୁନାହୁଁ ।

27. ଏହି ସମୟରେ ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ ଯେ ଏହା ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ, ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ 30.03.2016 ତାରିଖରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଏକ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ, ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ 05.11.2015 ତାରିଖଠାରୁ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମୂଳ ପଟ୍ଟାଧାରୀ, କୌଣସି ଦ୍ୱିଧା ବିନା, ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରେ କେବଳ ତାରିଖ ଉଲ୍ଲେଖ ନଥିଲା, ଅର୍ଥାତ୍, 20.02.2024 ଯେଉଁ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଟ୍ଟାର ବୈଧତା ଅବଧି ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଉଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ରହିଥିଲା ଯେ କାହିଁକି ଏପରି ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-A ସମ୍ବନ୍ଧରେ 20.02.2024 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିଲା । ପଟ୍ଟାଧାରୀ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନ ଉଠାଇ ଉକ୍ତ ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ ବଳରେ ଏହାର ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିଥିଲେ ଏବଂ, ଏହିପରି, ଏହା ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ପଟ୍ଟାର ବୈଧତା ଅବଧି 20.02.2024 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା ।

28. ଯେପରି ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଏହା ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ

ମାମଲାରେ ନୁହେଁ ଯେ 05.11.2015 ତାରିଖଠାରୁ ଏବେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁନର୍ବାର ଆରମ୍ଭ ହେବା ପରେ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପରିଚାଳନାରେ କୌଣସି ବ୍ୟାଘାତ କିମ୍ବା ବିଘ୍ନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା । ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-A ଅନୁଯାୟୀ, ମୂଳ ପଟ୍ଟାର ତାରିଖ, ଅର୍ଥାତ୍, 21.02.1974 ତାରିଖଠାରୁ 50 ବର୍ଷ ପୂରଣ ହେବା ପରେ ପଟ୍ଟାର ବୈଧାନିକ ଅବଧି 20.02.2024 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଉଛି । ଅଭିଲେଖରେ ଥିବା ଯୁକ୍ତିରୁ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର 6 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପରେ, ପଟ୍ଟାଧାରୀ 04.07.2022 ତାରିଖରେ ବିଭାଗର ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ, ଇସ୍ପାତ ଏବଂ ଖଣି ବିଭାଗଙ୍କ (ପ୍ରତିପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା 1)ସମ୍ମୁଖରେ ଖନନ ପଟ୍ଟା ଅବଧିକୁ 3 ବର୍ଷ ଏବଂ 10 ମାସ ପାଇଁ ପୁନଃ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ନିୟମାବଳୀ, 2016ରେ ନିୟମ 12(1)(ff) ସହିତ ପଢାଯାଇଥିବା 21.02.1974 ତାରିଖର ମୂଳ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର ଭାଗ-IXର ଖଣ୍ଡ-4କୁ ଆହ୍ୱାନ କରି ଏକ ପ୍ରତିବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ) ।

29. ଆମର ବିଚାର ଅନୁଯାୟୀ, ପଟ୍ଟାଧାରୀ 20.02.2024 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଟ୍ଟାର ବୈଧାନିକ ଅବଧି ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ରାଜି ହେବା ପରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଭିଯୋଗ ଉଠାଇବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲର ନିବନ୍ଧନ ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସହିତ ସହମତ ହେବା ପରେ ଏବଂ ତା'ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀ ଅସ୍ୱୀକାର କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଅନୁପୂରକ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ ହେବାର ପୂର୍ବ ଅବଧି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ ଉଠାଇପାରିବେ ନାହିଁ, ଯାହା ପଟ୍ଟାଧାରୀ କୌଣସି ସମୟରେ ଉଠାଇନଥିଲେ । ମୌନ ସମ୍ମତିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହେଉଛି ଏକ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ଯାହା ପ୍ରୟୋଗ ହୁଏ ହୋଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ଏକ ପକ୍ଷର ତତ୍କାଳ ଆବଶ୍ୟକତାର ଅଧିକାର ଥାଏ ଏବଂ ସେହି ଅଧିକାର ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ ଢଙ୍ଗରେ ଅନ୍ୟପକ୍ଷର କାରବାରକୁ ଦେଖନ୍ତି, ଯେତେବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟଟି ଚାଲୁ ରହିଛି ଏବଂ ଉଲ୍ଲଘଂନ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ, ଯେଉଁ ଆଚରଣ ତାଙ୍କ ସମ୍ମତି କିମ୍ବା ମେଳକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ ପରେ ସେ ଆପତ୍ତି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।(ଦେଖନ୍ତୁ ***ପ୍ରଭାକର***

ବନାମ ଯୁଗ୍ମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ରେଶମ ଉତ୍ପାଦନ ବିଭାଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ଯାହା ***(2015) 15 SCC 1***ରେ ନଥିଭୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ।) ମୌନ ସମ୍ମତି ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ନୀରବ ସମ୍ମତି, ଅକଥିତ ସମ୍ମତି, ସହମତି କିମ୍ବା ସ୍ୱୀକୃତି ।

30. ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି ଯେ ଆଇନ ଏବଂ ଯେଉଁ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟ ଜାରି ରଖିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇନଥିଲା ତାହା ବିରୋଧରେ କୌଣସି ପ୍ରତିରୋଧ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ନିୟମାବଳୀ, 2016ରେ ନିୟମ 12(1)(ff) ସହିତ ପଠିତ ମୂଳ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲରେ *ଦୈବକୃତ ଖଣ୍ଡ* କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଦ୍ୱାରା 50 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଯୋଡ଼ିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଆମେ ଏପରି ନିବେଦନରେ କୌଣସି ବଳ ପାଉ ନାହୁଁ । ପ୍ରଥମତଃ, ***ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟା ମିନେରାଲ୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)* ମାମଲାରେ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ସହିତ ଆମେ ସହମତ ହୋଇଛୁ ଯେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-Aର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ପଟ୍ଟାର ଅବଧିକୁ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ବାହାରେ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଏହି ମାମଲା ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 8-Aର ଉପ-ଧାରା 6ରେ ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ହୋଇଥିବା କାରଣରୁ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ମାମଲାକୁ ***ରମେଶ ପ୍ରସାଦ ସାଓ*** *(ପୂର୍ବୋକ୍ତ)*ଙ୍କ ମାମଲାଠାରୁ ପ୍ରଭେଦ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଧାରା 8-Aର ଉପ-ଧାରା 6 ଏକ *ଅଣ-ପ୍ରତିବନ୍ଧକ* ଖଣ୍ଡ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏପରି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଲାଗୁ ହୁଏ ଯେଉଁଠାରେ ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ଆବଦ୍ଧ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ଯେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯିବ ଏବଂ ପଟ୍ଟା ନବୀକରଣର ସମାପ୍ତି ତାରିଖଠାରୁ 31.03.2020 ତାରିଖର ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି ବୋଲି ଧରାଯିବ କିମ୍ବା ନବୀକରଣ ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, କିମ୍ବା ଏହିପରି ପଟ୍ଟା ମଞ୍ଜୁର ତାରିଖଠାରୁ 50 ବର୍ଷର ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, "ଯାହା ବି ପରେ ଆସେ", ଏହି ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଯେ ପଟ୍ଟାର ସମସ୍ତ ନିବନ୍ଧନ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ପାଳନ କରାଯାଇଛି । ଅଧିନିୟମ 8-Aର ଉପ-ଧାରା 3 ଏହାର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତିରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତି ଯେ ଅଧିନିୟମ ,2015 ପ୍ରାରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଖଣି ପଟ୍ଟା 50

ବର୍ଷର ଅବଧି ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯିବ । ପଟ୍ଟା ଅବଧି ଶେଷ ହେବା ପରେ, ଧାରା 4 କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସର୍ତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହୋଇନାହିଁ ଯେ ଏମ୍ ଏମ୍ ଡି ଆର୍ ଅଧିନିୟମରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁଯାୟୀ ପଟ୍ଟା ନିଲାମ ପାଇଁ ରଖାଯିବ ।

31. ଅଧିନିୟମ 10/2015ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ କାରଣଗୁଡ଼ିକର ବିବୃତିକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ଏବଂ 20.02.2024 ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଧି ପାଇଁ ପଟ୍ଟା ଦଲିଲ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସମୟରେ ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କ ଅକଥିତ ସମ୍ମତି ଅନୁଯାୟୀ, ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 226 ଅନୁଯାୟୀ ବର୍ତ୍ତମାନର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ, 20.02.2024 ତାରିଖ ପରେ *ଦୈବକୃତ* ଖଣ୍ଡ ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ 50 ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ଅବଧି ଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ମାମଲା ବନେ ନାହିଁ ।

32. ତେଣୁ, ଆମେ ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ପାଇନାହୁଁ, ଯାହା, ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ଖାରଜ ହୋଇଛି ।

33. ତେବେ, ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

HIGH COURT
सत्यमेव जयते
ORISSA

(ଚକ୍ରଧାରୀ ଶରଣ ସିଂହ)
ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ

(ଡି. ଦାଶ)
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଏସ୍.କେ. ଜେନା/ସଚିବ

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦକ : ଶ୍ରୀ ଓଜସ୍ୱୀ କୁମାର ସାହୁ

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ : କଟକ

HIGH COURT ORISSA